

nationale ombudsman

Rapport

Het OM laat het afweten nadat zijn brief misverstand veroorzaakt

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klachten over het Openbaar Ministerie gegrond.

Inhoudsopgave

Leeswijzer	2
Wat is er gebeurd?	3
Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht?	5
Welke informatie heeft de Nationale ombudsman verzameld?	5
Wat is het standpunt van meneer De Groot?	6
Wat is het standpunt van het OM?	7
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?	9
Conclusie	13
Aanbeveling	13
Bijlage: het verslag van bevindingen	14

Leeswijzer

Het eerste deel van dit rapport bevat een verkorte weergave van wat tijdens het onderzoek is komen vast te staan met daarna het oordeel van de Nationale ombudsman over de klacht. Als bijlage is een uitgebreid verslag van bevindingen opgenomen; hierin is alle informatie opgenomen die de Nationale ombudsman tijdens zijn onderzoek heeft verkregen, voor zover relevant voor de onderzochte klachtonderdelen.

Wat is er gebeurd?

Een beschuldiging van seksueel misbruik

Meneer De Groot werkte als coördinator bij Voor iedereen¹, een welzijnsorganisatie voor de jeugd. Eind 2019 heeft een oud-vrijwilligster melding gemaakt van seksueel grensoverschrijdend gedrag door hem. Dit zou zo'n vijf jaar eerder zijn gebeurd. Zij heeft de melding gemaakt bij de belangenvereniging (Belangenvereniging) van Voor iedereen. Volgens meneer De Groot was dit een valse beschuldiging. Volgens hem maakte de oud-vrijwilligster (vrijwilligster) deze omdat Voor iedereen niet tevreden was over haar werk en hij haar contract heeft verbroken.

Sinds de melding in 2019 zingt de beschuldiging over meneer De Groot rond. De beschuldiging werd ook opgepikt door een lokale krant (de Krant). Deze krant heeft sinds 2020 meerdere artikelen gepubliceerd over vermeend seksueel grensoverschrijdend gedrag door meneer De Groot. Meneer De Groot geeft aan zich hier nooit goed tegen te hebben kunnen verweren. Dit soort beschuldigingen zijn naar hun aard eigenlijk niet te weerleggen, zo zegt hij. Veel mensen denken dat er iets gebeurd moet zijn, wanneer zo'n beschuldiging wordt gedaan. Hij geeft aan dat het leven van hem en zijn gezin sindsdien op de kop staat. Volgens meneer De Groot heeft hij de politie sinds 2019 meermaals gesmeekt om onderzoek te doen naar de beschuldiging. Dan zou volgens hem direct duidelijk worden dat er niets van het verhaal klopte. Maar de politie zei hem dit niet te kunnen doen zonder aangifte. En die was er nog niet.

De sepotbeslissing van het OM

In 2021 ontving meneer De Groot onverwachts een 'kennisgeving sepot' van het OM. Het was een korte (standaard)brief, waarin stond dat er bij het OM een proces-verbaal was binnengekomen waarin meneer De Groot als verdachte was aangemerkt in een zedendelict. In de brief liet het OM hem weten dat het had besloten om hem daarvoor niet te vervolgen omdat er onvoldoende bewijs was. Meneer De Groot was verbaasd over de brief, omdat hij nooit over een aangifte of politieonderzoek had gehoord. Maar de sepotbrief kwam ook als een opluchting. Meneer De Groot dacht dat hij zich hiermee beter zou kunnen verdedigen tegen de beschuldiging en dat er eindelijk een einde zou kunnen komen aan de ellende.

Signalen over een negatief krantenartikel

Dit veranderde toen hij op 5 mei 2021 signalen kreeg dat de Krant de volgende dag, op 6 mei, een zeer negatief artikel over hem zou plaatsen. De Krant zou zich in dit artikel beroepen op uitlatingen van het OM. De Krant stelde dat het OM de aangifte weliswaar had geseponeerd, maar dat meneer De Groot volgens het OM wél een seksuele relatie met de vrijwilligster had gehad en moreel verwerpelijk had gehandeld. Meneer De Groots advocaat heeft direct contact gezocht met de Krant. Hij kon zich absoluut niet voorstellen dat het OM deze negatieve uitlatingen over meneer De Groot had gedaan. Het OM had immers geen onderzoek gedaan, meneer De Groot niet gehoord en de zaak geseponeerd. Maar de hoofdredacteur van de Krant verzekerde meneer De Groots advocaat ervan dat er wél dergelijke negatieve uitlatingen van het OM waren, namelijk in de brief die het OM naar de aangeefster had gestuurd.

De advocaat nam dezelfde dag, op 5 mei, contact op met het OM. Hij informeerde het OM over de aanstaande publicatie in de Krant. En hij liet weten wat de Krant hem had gezegd over de uitlatingen van het OM. Hij gaf aan dat hij zich nog steeds niet goed kon voorstellen dat het OM zich op deze manier zou uitlaten bij een sepotbeslissing. Hij vroeg of het OM zich zou willen inspannen om een onjuiste publicatie door de Krant – en de grote gevolgen daarvan voor meneer De Groot – te voorkomen. Het OM heeft dit niet gedaan. Op 6 mei heeft de Krant het artikel gepubliceerd met daarin de negatieve uitlatingen van het OM over meneer De Groot.

¹ Fictieve naam

Het krantenartikel

In het krantenartikel staat dat het OM had besloten om meneer De Groot niet te vervolgen voor seksueel misbruik van een vrijwilligster, omdat het OM daarvoor te weinig bewijs ziet. De Krant berichtte verder:

"Volgens justitie heeft de seksuele relatie tussen de twee bestaan. Volgens het Openbaar Ministerie kan dat als 'zeer onprofessioneel en moreel verwerpelijk worden aangemerkt', zo staat te lezen in een brief van justitie die is verstuurd naar de aangevers."

En:

"De voormalig coördinator zou volgens justitie de jongedame hebben 'ingepalmd' door gebruik te maken van haar kwetsbaarheid en noemt dat een 'zeer kwalijke manier van omgaan'."

Er staat verder dat justitie toch besloot dat dit alles niet zwaar genoeg weegt om de man te vervolgen, omdat er *"geen sprake was van een afhankelijkheidsrelatie die is misbruikt om een relatie te beginnen (...)"* En:

"Er is onderzoek verricht, waarbij verschillende betrokkenen zijn gehoord", aldus een woordvoerder in een korte toelichting. 'Op basis van het dossier zijn wij van oordeel dat onvoldoende blijkt dat de man in strafrechtelijke zin iets verweten kan worden'."

Inzage in de brief aan de aangeefster

Vanwege bovenstaande gebeurtenissen heeft meneer De Groot advocaat een inzageverzoek gedaan en het strafdossier ingezien. Volgens hem bevestigde het dossier dat het OM geen onderzoek had gedaan naar de aangifte. Het dossier bestond uit drie stukken: de aangifte (gedaan door een bestuurslid van de Belangenvereniging), het verhoor van de vrijwilligster en de brief aan de aangeefster. Na het lezen van die brief concludeerden meneer De Groot en zijn advocaat dat de Krant het artikel inderdaad op uitspraken van het OM had gebaseerd. Ook zij lazen in de brief van het OM de boodschap zoals de Krant deze had weergegeven. Zij besloten hierop een klacht in te dienen bij het OM.

De klacht bij het OM

Meneer De Groot klaagde ten eerste over de manier waarop het OM zich over hem had uitgelaten in de brief die het aan de aangeefster had verstuurd. Hij las in die brief van het OM dezelfde boodschap als die de Krant had weergegeven, namelijk dat hij wel van alles zou hebben gedaan maar dat dit net niet voldoende was om hem te vervolgen. Hij voelde zich veroordeeld in de brief. Deze klacht verklaarde het OM ongegrond. Het OM lichtte toe dat het in de brief inging op de stellingen van de aangeefster / het vermeende slachtoffer. Het OM had niet bedoeld om hun stellingen als feiten te presenteren. Volgens het OM bleek dit voldoende duidelijk uit de brief.

Hiernaast klaagde meneer De Groot erover dat het OM niets had gedaan om het negatieve krantenartikel te voorkomen. Meneer De Groot vond dat het OM de Krant had moeten laten weten dat er onjuiste conclusies in de Krant kwamen. Zijn advocaat had de dag van tevoren alarm geslagen bij het OM en het OM laten weten welke onjuistheden er in de Krant zouden gaan komen. Het OM had volgens meneer De Groot verduidelijking kunnen scheppen over zijn brief aan de aangeefster. Deze klacht verklaarde het OM ongegrond. Het OM liet weten dat zijn persvoorlichter desgevraagd aan de Krant had aangegeven dat de parafrases uit het voorgenomen artikel niet afkomstig waren van een woordvoerder van het OM, maar uit een brief die eigenlijk alleen voor de aangeefster of het vermeende slachtoffer was bedoeld. Het OM schreef verder dat het zeer terughoudend had gereageerd naar de pers. Het OM vond dat er in verband met de persvrijheid niet meer van hem verwacht kon worden.

Meneer De Groot klaagde ook nog over de sepotcode die hij had gekregen. Hij had sepotcode 02 (onvoldoende bewijs) gekregen, maar vond dat dit sepotcode 01 (ten onrechte als verdachte aangemerkt) had moeten zijn. In reactie op deze klacht heeft het OM de sepotcode van meneer De Groot gewijzigd naar code 01. Het OM gaf aan dat de verdenking was komen te vervallen naar aanleiding van de verklaring van

het vermeende slachtoffer. Omdat de verdenking naar aanleiding van haar verhaal was komen te vervallen en de aangifte op haar verhaal was gebaseerd, vond het OM sepotcode 01² te rechtvaardigen. Het OM stuurde meneer De Groot een nieuwe sepotbrief. Ook dit was een kort, standaard bericht. Het OM deelde daarin mee dat hij ten onrechte als verdachte was aangemerkt.

Meneer De Groot was het oneens met de reactie van het OM op zijn eerste twee klachten en legde deze voor aan de Nationale ombudsman.

Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht?

De Nationale ombudsman heeft onderzoek gedaan naar de volgende klacht van meneer De Groot:

Er is aangifte gedaan tegen meneer De Groot van seksuele verleiding van een minderjarige. Meneer De Groot klaagt ten eerste over de inhoud van de brief die het OM aan de aangeefster heeft verstuurd. Ten tweede klaagt meneer De Groot erover dat het OM te weinig heeft gedaan om de nadelige gevolgen van die brief voor hem te ondervangen.

Welke informatie heeft de Nationale ombudsman verzameld?

De brief aan de aangeefster

De ombudsman heeft de brief van het OM aan de aangeefster gelezen. Hieronder volgt een korte weergave van die brief:

Het OM schrijft dat het, in aanvulling op de ontvangen aangifte, de politie heeft verzocht om het slachtoffer te horen. Het OM geeft aan dat het daarna de "voornoemde stukken" heeft bekeken en besproken. Dan gaat het OM onder het kopje "Artikelen" in op de vraag welke "strafrechtelijke zedenverwijten" gemaakt kunnen worden. Vervolgens gaat het OM verder met het kopje "Aangifte" en schrijft:

"In de stukken komt ontegenzeggelijk naar voren dat het contact tussen xx en meneer De Groot via Voor iedereen³ is ontstaan, dat er vervolgens een seksuele relatie tussen beiden is ontstaan en dat xx dit in elk geval achteraf als zeer onplezierig en zelfs traumatiserend heeft ervaren. Daarbij lijkt tevens naar voren te komen dat verdachte xx lijkt te hebben ingepalmd, (...). Dit is echter nog niet voldoende voor een verdenking ex artikel 248a of 249 Wetboek van Strafrecht."

Het OM legt vervolgens uit waarom en schrijft: "Voor artikel 248a Wetboek van Strafrecht moet er sprake zijn van misbruik van uit feitelijke verhoudingen voortvloeiend overwicht. (...) De laakbaarheid van het handelen van meneer De Groot zit meer in de onprofessionaliteit om als coördinator met een, jonge, vrijwilligster een relatie aan te gaan en hoe hij in die relatie ten opzichte van xx heeft gehandeld, dan dat er sprake is geweest van misbruik om zijn positie ten aanzien van xx om tot een relatie te komen. Dat is heel onprofessioneel en laakbaar, maar nog niet strafbaar.

Ook de situatie zoals bedoeld in artikel 249 Wetboek van Strafrecht lijkt niet aan de orde, (...). De seksuele relatie tussen beiden ving zoals gezegd pas aan na afronding van de stage, toen xx als vrijwilliger werkte. (...).

Op basis van het verhaal van xx heeft het er alle schijn van dat zij vrijwillig een seksuele relatie met verdachte is aangegaan, die op enig moment een ongezonde wending heeft genomen (...). Het aangaan en verloop van deze relatie kan vanuit meneer De Groots positie als coördinator van de vrijwilligers als zeer

² Deze sepotcode is "Uitsluitend bedoeld voor de gevallen waarin er in het opsporingsonderzoek feiten en/of omstandigheden naar voren zijn gekomen die ondubbelzinnig wijzen op de onschuld van betrokkene." (zie de Aanwijzing sepot en gebruik sepotgronden).

³ Ook hier worden de fictieve namen (meneer De Groot en Voor iedereen) gebruikt. In plaats van de naam van de vrijwilligster staat er 'xx'.

onprofessioneel en moreel verwerpelijk worden bestempeld, en alle redenen geven voor de genomen arbeidsrechtelijke stappen. Er is echter vanuit strafrechtelijk oogpunt meer nodig (...)."

Het contact tussen het OM en de Krant

De ombudsman heeft vragen aan het OM gesteld over hoe het contact tussen het OM en de krant precies was verlopen. Uit de antwoorden van het OM blijkt het volgende:⁴

Na de beslissing van het OM om de strafzaak te seponeren, heeft de Krant het OM om een reactie gevraagd. De persvoorlichter van het OM heeft daarop een reactie gegeven (zie pagina 4, het laatste citaat uit de krant, de reactie van 'de woordvoerder').

Het OM wist dat de aangeefster de brief met de Krant had gedeeld. Hierover had de aangeefster de persvoorlichter van het OM gebeld. In dat contact heeft hij tegen haar gezegd dat de brief in principe niet voor de Krant was bedoeld en dat het haar verantwoordelijkheid was als zij de brief deelde. De persvoorlichter heeft daarop informeel contact gezocht met de journalist van de Krant. Tegen hem heeft hij gezegd dat hij graag wilde dat de Krant in het artikel een duidelijk onderscheid zou maken tussen het officiële media-standpunt van het OM en de informatie die de Krant van de aangeefster zou ontvangen.

De Krant heeft het te publiceren artikel de dag voor publicatie met het OM gedeeld. De persvoorlichter van het OM heeft het toen ingezien. Hij vond niet dat de Krant in dat artikel een duidelijk onderscheid maakte tussen het media-standpunt van het OM en de informatie die de Krant van de aangeefster had ontvangen. Het leek alsof hij de passages die de Krant uit de brief had gehaald, had gezegd. De persvoorlichter heeft daarop gevraagd om het onderscheid tussen wat de media-reactie was en wat er uit de brief kwam, goed aan te brengen. De persvoorlichter ontving op 6 mei 2021 een link naar het artikel. Hij vond dat het door hem gevraagde onderscheid daarin goed was aangebracht.

Wat is het standpunt van meneer De Groot?

Over de brief aan de aangeefster

Meneer De Groot blijft van mening dat de brief aan de aangeefster leest alsof het OM daarin wél allerlei stellingen inneemt over zijn gedrag en hem verwijten maakt. Hij leest er onder andere in dat het OM vaststelt dat hij een seksuele relatie was aangegaan met een minderjarige en dat het aangaan van die relatie als zeer onprofessioneel en moreel verwerpelijk kan worden bestempeld. Meneer De Groot vindt het onbegrijpelijk en onaanvaardbaar dat het OM, zonder enig onderzoek te doen en zonder hem te horen, dit soort stellingen inneemt en verwijten naar hem maakt in de brief aan de aangeefster.

Het OM heeft in reactie op zijn klacht aangegeven dat de brief anders was bedoeld. Het OM heeft gezegd dat het alleen maar inging op het verhaal van het vermeende slachtoffer / de aangeefster, zonder eigen vaststellingen of feiten te presenteren. Maar zo leest de brief volgens meneer De Groot niet. In de brief staan veel stellingen van het OM, maar het voorbehoud dat die stellingen pas gelden 'als het verhaal van het vermeende slachtoffer waar is' blijkt volgens hem niet uit de brief. Daardoor leest het alsof het conclusies zijn die het OM over de strafzaak heeft getrokken, vindt meneer De Groot.

Over de inspanning van het OM om de negatieve gevolgen van de brief te ondervangen

Meneer De Groot vindt het zeer kwalijk dat het OM niets heeft gedaan om de onjuiste publicatie in de krant te voorkomen. Hij vindt dat het OM een betere toelichting had moeten geven op zijn brief, zodat deze juist was begrepen en er niet zo'n schadelijk artikel was verschenen. Zijn advocaat had het OM gewezen op de

⁴ Voor uitgebreidere informatie hierover, zie het verslag van bevindingen, pagina 20-22 ("Informatie van de persofficier en de persvoorlichter van het OM").

onjuiste conclusies en het OM laten weten dat het artikel, met deze uitlatingen van het OM, grote negatieve gevolgen zou hebben voor meneer De Groot. Hiernaast heeft het OM het krantenartikel voor publicatie ingezien en naar de Krant toe bevestigd dat de parafrases van hem afkomstig waren. Dat het OM *wel* heeft bevestigd dat de parafrases van hem afkomstig waren, maar daarbij *niet* heeft aangegeven dat dit geen feiten zijn die het OM had vastgesteld, vindt meneer De Groot een onbegrijpelijke en onbehoorlijke gang van zaken. Meneer De Groot zegt dat het OM dus wist dat er een zeer negatieve publicatie aan zat te komen met daarin onjuiste conclusies van het OM. En dat deze publicatie meneer De Groot enorme schade zou toebrengen (want daar had zijn advocaat het OM op gewezen). En dat heeft het OM gewoon laten gebeuren, zo zegt meneer De Groot.

Meneer De Groot vindt ook dat het OM na publicatie van het krantenartikel iets had moeten doen om de negatieve gevolgen voor hem te ondervangen. Hij geeft aan dat het hem enorm had geholpen als het OM alsnog – in een persbericht of in elk geval in communicatie richting de Krant – duidelijkheid had geschapen over hoe de brief aan de aangeefster was bedoeld. Het OM had de Krant daarvoor gewoon even kunnen bellen, vindt meneer De Groot.

Meneer de Groot geeft aan dat de inhoud van het krantenartikel hem blijft achtervolgen. Na het eerste artikel heeft de Krant nog vaker artikelen aan de kwestie gewijd en ook daarin weer de brief van het OM geparafraseerd. Meneer De Groot vertelt dat elk artikel weer tot een storm van reacties en vragen aan hem leidt. Hij is eigenaar van een stichting die zorg draagt voor veel jongeren. De hele kwestie heeft veel onrust en vragen opgeleverd onder bezorgde ouders. Meneer de Groot geeft aan dat hij mensen wel kan laten zien dat het OM hem sepotcode 01 heeft gegeven en dat het OM dus heeft geconcludeerd dat hij ten onrechte als verdachte is aangemerkt, maar dat mensen dan toch met vragen blijven zitten. Dit omdat zij ook in de Krant lezen dat het OM wél heeft geconcludeerd dat hij een seksuele relatie was aangegaan met een minderjarige.

Ten slotte geeft meneer De Groot aan dat hij er ook mee geholpen was geweest als het OM hem persoonlijk een uitgebreidere brief had geschreven waarin het de brief aan de aangeefster en het oordeel over de strafzaak had verduidelijkt. Dan had hij in elk geval iets in handen gehad om met de buitenwereld te delen.

Op 11 februari 2022 heeft een medewerker van de ombudsman per e-mail aan het OM gevraagd of het bereid was om alsnog (één van) de hierboven genoemde stappen te zetten. Het OM liet weten hiertoe niet bereid te zijn.

Wat is het standpunt van het OM?

Over de brief aan de aangeefster

Het OM blijft van mening dat de brief wél voldoende duidelijk laat zien dat het OM daarin geen eigen stellingen inneemt en feiten presenteert. Het OM geeft aan dat dit soort brieven bedoeld zijn om aan aangevers / (vermeende) slachtoffers uit te leggen waarom het OM geen mogelijkheid ziet om verder onderzoek te doen of te vervolgen. In deze brief ging het OM in op de stellingen zoals die door het vermeende slachtoffer / de aangever zijn gepresenteerd, met inachtneming van hun verhaal en gevoel. Volgens het OM doet "*het gebruik van teveel nuancerende termen*" dit laatste doel teniet. Met "*nuancerende termen*" bedoelt het OM woorden die duidelijk maken dat een stelling gebaseerd is op het verhaal van het vermeende slachtoffer en dat het geen stelling van het OM is.

Het OM vindt verder dat er wel "*enige nuance en context blijkt*" uit de brief. Zinnen als: "*in de stukken komt ontegenzeggelijk naar voren (...)*" en "*Op basis van het verhaal van (...)*" laten volgens het OM zien dat het in de brief ingaat op de stellingen van de aangeefster en het vermeende slachtoffer. En dat deze niet als vaststaande feiten of stellingen worden gepresenteerd. In deze zaak had het OM immers alleen maar de aangifte en de verklaring van de vrijwilligster. Het OM heeft niet onderzocht of het verhaal van de vrijwilligster waar is.

Over kwalificaties zoals 'moreel verwerpelijk' geeft het OM aan dat dit duidingen zijn van wat de betrokken officier van justitie terugzag in de verklaring van het vermeende slachtoffer. Het zijn haar vertalingen van wat uit de aangifte en het horen van het vermeende slachtoffer naar voren kwam. De boodschap die de officier van justitie wilde geven was: *"Ook al is dat wat er volgens u is gebeurd wellicht heel erg verkeerd of kwalijk, dat maakt het nog niet strafrechtelijk verwijtbaar."* Daarmee wilde zij laten zien dat zij heeft gehoord wat het vermeende slachtoffer en de aangever zeggen, maar dat – ongeacht of de beschuldigingen kloppen – er voor strafbaarheid meer nodig is.⁵

Over de inspanning om de negatieve gevolgen van de brief te ondervangen

Het OM vindt niet dat het meer had moeten doen nadat zijn brief aan de aangeefster met de Krant was gedeeld. Het OM is van mening dat het niet aan hem was om aan de Krant te verduidelijken hoe zijn brief aan de aangeefster was bedoeld en om aan te geven dat het OM geen eigen conclusies had getrokken over het gedrag van meneer De Groot. Het OM wijst er op dat dit soort brieven zich er naar hun aard en inhoud niet voor leent om te worden gedeeld buiten de directe kring van betrokkenen. En dat het het OM niet valt aan te rekenen als dit toch gebeurt en tot misverstanden leidt. Hierover schrijft het OM: *"De brief is enkel en alleen opgesteld voor aangeefster/slachtoffer en is nadrukkelijk niet bedoeld voor anderen. Het is onmogelijk om rekening te houden met eventueel verschillende wijzen waarop personen die niet bij de zaak betrokken zijn de boodschap zouden kunnen interpreteren, en tevens onnodig omdat deze personen de brief niet behoren te lezen."*

Het OM vindt niet dat het een aandeel heeft in wat er in deze zaak is gebeurd: *"De brief is, in strijd met de expliciet geuite wens van het OM, door aangeefster gedeeld met de Krant. De journalist/de Krant is verantwoordelijk voor de wijze waarop in de media uit de brief is geciteerd. Het OM kan en wil geen verantwoordelijkheid nemen voor deze gang van zaken omdat dit de taak van het OM die ziet op de bejegening van slachtoffers, onder druk zou zetten."*

Een tweede reden waarom het OM het niet aan hem vond om verduidelijking te scheppen richting de Krant, is dat er volgens het OM geen echte onjuistheden in de Krant kwamen. Het OM kan wel ingrijpen bij conceptartikelen van media, maar alleen wanneer er echt onjuistheden in komen te staan. In dit geval gebruikte de Krant passages uit een brief van het OM. Het OM geeft aan dat deze passages weliswaar pasten in een context die breder is, maar bij dit soort onzorgvuldigheden of onvolledigheden vindt het OM het niet aan hem om er wat van te zeggen. Dit valt volgens het OM onder de journalistieke vrijheid van de journalist. Het OM vond het ook na publicatie van het artikel niet aan hem om alsnog een stap te zetten richting de Krant of om naar buiten toe te communiceren.

Het OM vindt ten slotte ook niet dat het nog een uitgebreidere brief had moeten schrijven aan meneer De Groot waarin het verduidelijking schiep over de brief aan de aangeefster en over zijn conclusies in de strafzaak. Het OM wijst er op dat uit zijn klachtafhandelingsbrief blijkt dat het OM niet heeft vastgesteld dat er een seksuele relatie was. Het OM geeft aan dat dit er weliswaar niet expliciet in staat, maar dat dit blijkt uit de toelichting die het OM in die brief geeft op zijn keuze voor sepotcode 01. Daarin staat namelijk dat de verdenking van meneer De Groot was komen te vervallen naar aanleiding van het verhoor van het vermeende slachtoffer.

⁵ Voor een uitgebreidere uitleg van de betrokken officier van justitie, zie het verslag van bevindingen p. 19-20 ("Informatie van de officier van justitie").

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

De klacht over de brief aan de aangeefster

Het beoordelingskader van de Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman toetst de klacht van meneer De Groot over de brief aan de aangeefster aan het behoorlijkheidsvereiste van professionaliteit. Van het OM mag bijzondere deskundigheid worden verwacht bij het informeren van burgers over sepotbeslissingen. In zijn schriftelijke communicatie daarover moet het OM de betrokkene – of dat nu een aangever, slachtoffer, verdachte, getuige of andere betrokkene is – altijd goed uitleggen wat de beslissing precies is, wat de reden is voor die beslissing en wat de beslissing betekent voor de betrokkene. Voor een instantie als het OM, die bij de behandeling van strafzaken met verschillende partijen te maken heeft, is het bovendien van bijzonder belang dat het in zijn communicatie altijd helder is over wat enerzijds verhalen en/of zienswijzen zijn van die verschillende partijen en wat anderzijds vaststellingen en conclusies zijn van het OM zelf.

Een gedraging jegens meneer De Groot⁶

Meneer De Groot heeft geklaagd over een brief aan iemand anders ('de aangeefster'). De ombudsman stelt allereerst vast dat deze gedraging als gedraging jegens meneer De Groot moet worden aangemerkt, omdat de inhoud van de brief over zijn vermeende gedrag gaat.

De brief geeft een andere boodschap dan het OM had bedoeld te geven

De ombudsman heeft de brief aan de aangeefster gelezen en vindt de klacht van meneer De Groot gegrond. Hij leest dezelfde boodschap in de brief als meneer De Groot. Het OM heeft in de brief het verhaal van de vrijwilligster willen weergeven en daarop willen ingaan, zonder eigen vaststellingen te geven over wat er is gebeurd. Maar zo staat het volgens de ombudsman niet in de brief. Hij stelt vast dat de brief de boodschap geeft dat het OM eigen conclusies heeft getrokken over wat er is gebeurd (en dus over het bestaan van de seksuele relatie) en op basis daarvan een oordeel geeft over het (door hem vastgestelde) handelen van meneer De Groot.

Het OM heeft weliswaar het kopje 'aangifte' in de brief geplaatst, maar de alinea's die daaronder staan lezen als een beschouwing van het OM op de strafzaak. Het OM maakt onvoldoende duidelijk dat het in de alinea's daaronder alleen maar ingaat op wat er uit die aangifte en het verhaal van de vrijwilligster blijkt, *zonder* dat het OM weet wat daarvan waar is. Bij een paar zinnen heeft het OM wel woorden toegevoegd die dit duidelijk maken (zo staat er ergens "*op basis van het verhaal van*"). Maar bij te veel zinnen waarin het OM wel conclusies trekt of een oordeel geeft, ontbreekt deze verheldering. Zo schrijft het OM op een gegeven moment: "*De seksuele relatie ving zoals gezegd pas aan na afronding van de stage, toen (...) als vrijwilliger werkte.*" Deze zin, net als een aantal andere, leest alsof het OM heeft vastgesteld dat er een seksuele relatie was.

Het OM heeft in de brief kwalificaties als "*moreel verwerpelijk*" gebruikt om te duiden wat het terugzag in de verklaring van de vrijwilligster. De ombudsman merkt op dat hij het niet passend vindt voor het OM om dit soort kwalificaties te gebruiken.

Over de reactie van het OM op de klacht en op de vragen van de ombudsman

Uit de reactie van het OM op de klacht en op de vragen van de ombudsman blijkt niet dat het OM met een open houding heeft gekeken naar de mogelijkheid dat de brief een andere boodschap afgaf dan het OM had bedoeld te geven. En dat dit (grote) negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor degene over wiens gedrag het OM zich in die brief uitliet. De ombudsman mist de reflectie op het eigen handelen die bij klacht-behandeling juist mag worden verwacht.

⁶ Een ieder heeft het recht om de ombudsman te verzoeken om "*een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde gelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen*" (artikel 9:18, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht). De ombudsman stelt vast dat het hier gaat om een gedraging jegens meneer De Groot zelf.

Het OM stelt dat het onmogelijk voor hem is om *"rekening te houden met eventueel verschillende wijzen waarop personen die niet bij de zaak betrokken zijn de boodschap zouden kunnen interpreteren, en tevens onnodig omdat deze personen de brief niet (behoren te) lezen."* Van het OM mag echter wel worden verwacht dat het brieven zo formuleert dat misverstanden over de boodschap die het OM geeft, zoveel mogelijk worden voorkomen. Het OM moet immers ook willen voorkomen dat er misverstanden kunnen ontstaan bij de geadresseerden en hun omgeving. Het OM moet zich er bovendien bewust van zijn dat het niet in de hand heeft met wie de geadresseerden de brief allemaal delen.

In reactie op de klacht van meneer De Groot heeft het OM verder aangegeven dat er wel *"enige nuance en context"* blijkt uit de brief aan de aangeefster. En dat het OM niet teveel *"nuancerende termen"* wil gebruiken in dit type brief. Dit zou afdoen aan het doel van de brief, namelijk dat het OM het gevoel en het verhaal van de aangeefster en het (vermeende) slachtoffer in acht wil nemen. Deze reactie geeft er geen blijk van dat het OM oog heeft voor de positie en de belangen van de beschuldigde en lijkt de belangen van een slachtoffer boven dat van een beschuldigde te plaatsen. Het doel om erkenning te geven aan het gevoel van een slachtoffer mag niet ten koste gaan van de burger die wordt beschuldigd van een strafbaar feit, zeker niet wanneer het OM de beschuldigde niet vervolgt. En de beschuldigde, zoals in dit geval, sepotcode 01 krijgt. Duidelijke communicatie over wat enerzijds het verhaal van het slachtoffer is en wat anderzijds vaststellingen en conclusies van het OM zelf zijn, moet voorop staan. Juist van een instantie als het OM mag worden verwacht dat het daar groot belang aan hecht.

De veronderstelling dat heldere communicatie over wat het OM wel en niet zelf heeft geconcludeerd in een zaak ten koste zou moeten gaan van de mogelijkheid om een empathische brief te schrijven, klopt bovendien niet. Beide kunnen samengaan. Met de gegeven reactie legt het OM de lat voor zichzelf te laag. De ombudsman merkt ook nog op dat het hier niet ging om een brief aan een slachtoffer, maar om een brief aan een aangeefster, die een heel ander soort partij was dan het slachtoffer. Dat maakte deze brief des te meer ongepast.

Samenvattend

Het OM heeft het behoorlijkheidsvereiste van professionaliteit geschonden. Er is een brief verstuurd die juist op een cruciaal punt tekortschoot, namelijk het bieden van helderheid over wat de eigen vaststellingen en conclusies van het OM zijn in een strafzaak. De ombudsman vindt verder dat de reactie die het OM op de klacht en op zijn vragen heeft gegeven, niet getuigt van een open en reflectieve houding.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

De klacht over de inspanning van het OM om de negatieve gevolgen van de brief te ondervangen

Het beoordelingskader van de Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman toetst dit klachtonderdeel aan het behoorlijkheidsvereiste van maatwerk. Dit houdt in dat de overheid steeds oog heeft voor de specifieke omstandigheden waarin de burger terecht kan komen. De overheid neemt een betrokken en oplossingsgerichte houding aan en zoekt naar oplossingen die passen bij de omstandigheden van de burger.

Onvoldoende betrokkenheid en oplossingsgerichtheid bij het OM

De Nationale ombudsman vindt de klacht van meneer De Groot dat het OM te weinig heeft gedaan om de nadelige gevolgen van de brief te ondervangen, gegrond. Het was een onduidelijke brief van het OM die een misverstand veroorzaakte en een burger in de problemen bracht. Duidelijk is immers dat de op die brief gebaseerde berichtgeving in de Krant meneer De Groot in een hele moeilijke positie bracht. Want wat er in de Krant kwam, namelijk dat het OM had geconcludeerd dat meneer De Groot als coördinator bij een welzijnsorganisatie een seksuele relatie was aangegaan met een minderjarige en dat dit volgens het OM als onprofessioneel en moreel verwerpelijk kon worden aangemerkt, waren forse conclusies. Het zijn conclusies die logischerwijs grote gevolgen hebben voor de burger die daarmee wordt geconfronteerd. Het zijn bovendien conclusies die iemand kunnen blijven achtervolgen, al helemaal in het huidige (sociale) media tijdperk.

Het OM had het bovenstaande moeten inzien en het had ook moeten inzien dat het krantenartikel een gevolg was van zijn onduidelijke brief. Hiermee had het OM een verantwoordelijkheid in deze kwestie. Het OM had bovendien bij uitstek de positie om het misverstand over wat er in zijn brief stond, recht te zetten. Meneer De Groot kon zich niet goed verweren tegen de beschuldigingen die in de Krant kwamen. Hij kon blijven uitleggen dat het OM de brief anders had bedoeld dan hoe de brief werd begrepen, maar hij stond hierin absoluut niet sterk. De bron van het misverstand was het OM en het OM had de sleutel in handen om dit recht te zetten.

Gelet op het bovenstaande had van het OM verwacht mogen worden dat het zich betrokken en oplossingsgericht opstelde, waarbij het oog had voor de omstandigheden waarin meneer De Groot terecht kwam. Gelet op die omstandigheden was het naar het oordeel van de ombudsman op z'n plaats geweest als het OM verduidelijking over zijn brief had geboden richting de Krant en/of in zijn communicatie naar buiten toe. Er was geen enkele belemmering om dit te doen (zie het kopje hieronder), terwijl er hele goede redenen waren om dit wel te doen. Het OM heeft dit niet gedaan en is daarnaast zelfs niet ingegaan op het verzoek van meneer De Groot om een uitgebreidere brief aan hem persoonlijk te schrijven met de gewenste verduidelijking. Dat het OM in deze situatie geen van de verzoeken van meneer de Groot heeft ingewilligd, vindt de ombudsman kwalijk.

Over de belemmeringen die het OM heeft genoemd

Het OM vond niet dat het tegemoet hoefde te komen aan de verzoeken van meneer De Groot. In het onderzoek van de ombudsman heeft het OM hier een aantal redenen voor gegeven. De ombudsman concludeert dat deze redenen geen stand houden.

Over het geven van verduidelijking over zijn brief richting de Krant, stelt het OM dat het dit niet kon doen in verband met de persvrijheid. Het OM kan conceptartikelen of berichtgeving in de media wel proberen te corrigeren wanneer er echte onjuistheden instaan. Maar daar was in dit geval volgens het OM geen sprake van omdat de informatie in de krant was overgenomen uit een brief van het OM. De Krant had weliswaar *de context* van die brief niet helemaal goed weergegeven, maar het niet volledig weergegeven van een context, behoort tot de journalistieke vrijheid van de Krant, aldus het OM.

Het staat voor de ombudsman buiten kijf dat er *wel* onjuiste informatie in de krant stond. Het ging hier niet om een geval waarbij slechts een context niet goed was weergegeven. Een beschuldiging waarnaar het OM, na het horen van het vermeende slachtoffer, *geen* onderzoek had gedaan is in de krant gekomen als een beschuldiging waarnaar het OM *wel* onderzoek had gedaan en waarover het OM conclusies had getrokken. Dat is geen contextverschil maar een fundamenteel verschil. Juist van een instantie als het OM had verwacht mogen worden dat het dit als zodanig had beoordeeld.

Het OM stelt hiernaast dat het geen verantwoordelijkheid had voor de gang van zaken rondom het krantenartikel. Dit omdat de aangeefster de brief buiten de wil van het OM om met de Krant had gedeeld en de Krant verantwoordelijk is voor zijn berichtgeving over die brief. Dat de Krant de brief verkeerd interpreteerde, valt het OM niet aan te rekenen, zo stelt het OM.

Zoals uit het oordeel van de ombudsman over de eerste klacht blijkt, ziet de ombudsman dit anders. De inhoud van het krantenartikel was terug te voeren op een onduidelijke brief van het OM. Daarmee had het OM een verantwoordelijkheid. Dat het OM niet had gewild dat zijn brief met de media werd gedeeld, maakt daarvoor niet uit. Op het moment dat de realiteit zich voordoet dat communicatie van het OM in handen komt van een krant, heeft het OM zich tot die realiteit te verhouden. Dat het niet had gewild dat die realiteit zou ontstaan, zou niet bepalend moeten zijn voor zijn handelen op dat moment. De Krant had bovendien het conceptartikel aan het OM voorgelegd, waardoor het OM de gelegenheid heeft gehad om zijn brief te verduidelijken.

Voor het niet hebben geschreven van een uitgebreidere brief met verduidelijking en toelichting op de strafzaak, wijst het OM op zijn klachtafhandelingsbrief. Het OM geeft aan dat uit die brief af te leiden valt dat

het geen conclusies heeft getrokken over het bestaan van de seksuele relatie. Die klachtafhandelingsbrief voldeed echter niet in deze situatie. Gelet op de omstandigheden waar meneer De Groot mee te maken had, gaf die brief hem niet voldoende in handen. Dat het OM ervan uit is blijven gaan dat zijn klachtafhandelingsbrief voldoende was, ondanks signalen dat dit niet zo was, getuigt er niet van dat het OM oog had voor de omstandigheden waar meneer De Groot mede door zijn toedoen mee te maken had.

Samenvattend

Het OM had zich, op het moment dat zijn brief met de buitenwereld was gedeeld en een burger in moeilijkheden bracht, betrokken en oplossingsgericht moeten opstellen. Dit heeft het OM niet gedaan. Het OM heeft zich afzijdig en afhoudend opgesteld, waarbij het druk vinger wijzend naar anderen (de aangeefster en de Krant) niet heeft ingezien dat het in deze kwestie een verantwoordelijkheid had naar de benadeelde burger toe. Het OM heeft onvoldoende gezocht naar maatregelen en oplossingen die pasten bij de situatie waarin de burger terecht was gekomen. Het OM heeft het behoorlijksvereiste van maatwerk geschonden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht van meneer De Groot over de brief aan de aangeefster, is gegrond. Het OM heeft in die brief willen ingaan op het verhaal van het vermeende slachtoffer zonder eigen vaststellingen weer te geven over wat er is gebeurd. Maar zo staat het niet in de brief. De brief geeft de boodschap dat het OM eigen conclusies heeft getrokken over wat er is gebeurd en op basis daarvan een oordeel geeft over het handelen van meneer De Groot. De ombudsman vindt hiernaast dat de reactie die het OM op de klacht en op zijn vragen heeft gegeven, niet getuigt van een open en reflectieve houding. Het OM heeft het vereiste van professionaliteit geschonden.

Ook de klacht van meneer De Groot dat het OM te weinig heeft gedaan om de negatieve gevolgen van de brief aan de aangeefster te ondervangen, is gegrond. Het OM had zich, op het moment dat zijn brief met de buitenwereld was gedeeld en een burger in moeilijkheden bracht, betrokken en oplossingsgericht moeten opstellen. Dit heeft het OM niet gedaan. Het OM heeft zich afzijdig opgesteld, waarbij het op de verantwoordelijkheden van anderen heeft gewezen en heeft nagelaten om in te zien dat juist het OM in deze kwestie een verantwoordelijkheid had. Het OM heeft onvoldoende gezocht naar maatregelen en oplossingen die pasten bij de situatie waarin de burger terecht was gekomen. Het OM heeft het vereiste van maatwerk geschonden.

Gelet op het bovenstaande ziet de ombudsman aanleiding om een aanbeveling te doen.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman doet aan de minister van Justitie en Veiligheid de aanbeveling om het OM in overweging te geven om – in samenspraak met meneer De Groot – alsnog te bekijken in hoeverre en op welke manier het iets kan doen om de negatieve gevolgen van zijn brief aan de aangeefster te beperken. Hierbij moet een betrokken en oplossingsgerichte houding de basis vormen.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Bijlage: het verslag van bevindingen

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Een beschuldiging van seksueel misbruik

Meneer De Groot werkte als coördinator bij Voor iedereen⁷, een welzijnsorganisatie voor de jeugd. Eind 2019 heeft een oud-vrijwilligster melding gemaakt van seksueel grensoverschrijdend gedrag door hem. Dit zou zo'n vijf jaar eerder zijn gebeurd. Zij heeft de melding gemaakt bij de belangenvereniging (Belangenvereniging) van Voor iedereen. Volgens meneer De Groot was dit een valse beschuldiging. Volgens hem maakte de oud-vrijwilligster (vrijwilligster) deze omdat Voor iedereen niet tevreden was over haar werk en hij haar contract heeft verbroken.

Sinds de melding in 2019 zingt de beschuldiging over meneer De Groot rond. De beschuldiging werd ook opgepikt door een lokale krant (de Krant). Deze krant heeft sinds 2020 meerdere artikelen gepubliceerd over vermeend seksueel grensoverschrijdend gedrag door meneer De Groot. Meneer De Groot geeft aan zich hier nooit goed tegen te hebben kunnen verweren. Dit soort beschuldigingen zijn naar hun aard eigenlijk niet te weerleggen, zo zegt hij. Veel mensen denken dat er iets gebeurd moet zijn, wanneer zo'n beschuldiging wordt gedaan. Hij geeft aan dat het leven van hem en zijn gezin sindsdien op de kop staat. Volgens meneer De Groot heeft hij de politie sinds 2019 meermaals gesmeekt om onderzoek te doen naar de beschuldiging. Dan zou volgens hem direct duidelijk worden dat er niets van het verhaal klopte. Maar de politie zei hem dit niet te kunnen doen zonder aangifte. En die was er nog niet.

De sepotbeslissing van het OM

In 2021 ontving meneer De Groot onverwachts een 'kennisgeving sepot' van het OM. Het was een korte (standaard)brief, waarin stond dat er bij het OM een proces-verbaal was binnengekomen waarin meneer De Groot als verdachte was aangemerkt in twee zedendelicten. In de brief liet het OM hem weten dat het had besloten om hem daarvoor niet te vervolgen omdat er onvoldoende bewijs is. Meneer De Groot was verbaasd over de brief, omdat hij nooit over een aangifte of politieonderzoek had gehoord. Maar de sepotbrief kwam ook als een opluchting. Meneer De Groot dacht dat hij zich hiermee beter zou kunnen verdedigen tegen de beschuldiging en dat er eindelijk een einde zou kunnen komen aan de ellende.

Het artikel in de Krant

Dit veranderde toen hij op 5 mei 2021 signalen kreeg dat de Krant de volgende dag, op 6 mei, een zeer negatief artikel over hem zou plaatsen. De Krant zou zich in dit artikel beroepen op uitlatingen van het OM. De Krant stelde dat het OM de aangifte weliswaar had geseponeerd, maar dat meneer De Groot volgens het OM wél een seksuele relatie had gehad met de vrijwilligster en moreel verwerpelijk had gehandeld. Meneer De Groots advocaat heeft direct contact gezocht met de Krant. Hij kon zich absoluut niet voorstellen dat het OM deze negatieve uitlatingen over meneer De Groot had gedaan. Het OM had immers geen onderzoek gedaan, meneer De Groot niet gehoord en de zaak geseponeerd. Maar de hoofdredacteur van de Krant verzekerde meneer De Groots advocaat ervan dat er wél dergelijke negatieve uitlatingen van het OM waren, namelijk in de brief die het OM naar de aangeefster had gestuurd.

De advocaat nam dezelfde dag, op 5 mei, contact op met het OM. Hij informeerde het OM over de aanstaande publicatie in de Krant. En hij liet weten wat de Krant hem had gezegd over de uitlatingen van het OM. Hij gaf aan dat hij zich nog steeds niet goed kon voorstellen dat het OM zich op deze manier zou uitlaten bij een sepotbeslissing. Hij vroeg of het OM zich zou willen inspannen om een onjuiste publicatie door de Krant – en de grote gevolgen daarvan voor meneer De Groot – te voorkomen. Het OM heeft dit niet gedaan. Op 6 mei heeft de Krant het artikel gepubliceerd met daarin de negatieve uitlatingen van het OM over meneer De Groot.

⁷ Fictieve naam.

In het krantenartikel staat dat het OM had besloten om meneer De Groot niet te vervolgen voor seksueel misbruik van een vrijwilligster, omdat het OM daarvoor te weinig bewijs zag. De Krant berichtte verder:

"Volgens justitie heeft de seksuele relatie tussen de twee bestaan. Volgens het Openbaar Ministerie kan dat als 'zeer onprofessioneel en moreel verwerpelijk worden aangemerkt', zo staat te lezen in een brief van justitie die is verstuurd naar de aangevers."

En:

"De voormalig coördinator zou volgens justitie de jongedame hebben 'ingepalmd' door gebruik te maken van haar kwetsbaarheid en noemt dat een 'zeer kwalijke manier van omgaan'."

Er stond verder dat justitie toch had besloten dat dit alles niet zwaar genoeg weegt om de man te vervolgen, omdat er *"geen sprake was van een afhankelijkheidsrelatie die is misbruikt om een relatie te beginnen (...)"*

En:

"Er is onderzoek verricht, waarbij verschillende betrokkenen zijn gehoord", aldus een woordvoerder in een korte toelichting. 'Op basis van het dossier zijn wij van oordeel dat onvoldoende blijkt dat de man in strafrechtelijke zin iets verweten kan worden'."

Inzage in de brief aan de aangeefster

Vanwege bovenstaande gebeurtenissen heeft meneer De Groots advocaat een inzageverzoek gedaan en het strafdossier ingezien. Volgens hem bevestigde het dossier dat het OM geen onderzoek had gedaan naar de aangifte. Het dossier bestond uit drie stukken: de aangifte (gedaan door een bestuurslid van de Belangenvereniging), het verhoor van de vrijwilligster en de brief aan de aangeefster. Na het lezen van die brief concludeerden meneer De Groot en zijn advocaat dat de Krant het artikel inderdaad op uitlatingen van het OM had gebaseerd. Ook zij lazen in de brief van het OM de boodschap zoals de Krant deze had weergegeven. Zij besloten hierop een klacht in te dienen bij het OM.

Wat was de oorspronkelijke klacht?

De klacht over de brief de aan aangeefster

Meneer De Groot klaagde bij het OM over de manier waarop het OM zich in de brief aan de aangeefster over hem had uitgelaten. Ook zijn advocaat en hij maakten op uit deze brief dat het OM daarin onder andere vaststelt dat er een seksuele relatie tussen meneer De Groot en de vrijwilligster had bestaan en dat het aangaan van die relatie als zeer onprofessioneel en moreel verwerpelijk kan worden bestempeld. Meneer De Groot vindt het onbegrijpelijk en onaanvaardbaar dat het OM, zonder enig onderzoek te doen en zonder hem ook maar te horen, dit soort stellingen inneemt en verwijten naar hem maakt in de brief aan de aangeefster. Meneer De Groot gaf in zijn klacht aan dat hij het niet vreemd vond dat een krant waarde hecht aan een brief van het OM waarin dit soort conclusies staan. Het OM is als onderdeel van de rechterlijke macht terecht een instantie waar autoriteit aan wordt toegekend. Meneer De Groot vindt het daarom het des te kwalijker dat het OM deze brief, met dit soort ongefundeerde stellingen en verwijten, had geschreven.

De klacht over de sepotcode

Meneer De Groot klaagde ook over de sepotcode die hij had gekregen. Het OM had de zaak geseponeerd vanwege 'onvoldoende bewijs' (sepotcode 02). Meneer De Groot vond dat hij sepotcode 01 (ten onrechte als verdachte aangemerkt) had moeten krijgen. Volgens meneer De Groot stonden er aantoonbare onjuistheden in de aangifte die was gedaan. Zo zou hij de vrijwilligster op een zondag hebben meegenomen naar het pand van Voor iedereen. Maar op zondagen is Voor iedereen gesloten en is er ook geen toegang tot het pand. Zo stonden er volgens meneer De Groot nog meer feiten en omstandigheden in de aangifte die niet konden kloppen. De aangifte had volgens hem nooit tot een verdenking mogen leiden.

De klacht over de inspanning van het OM om de onjuiste publicatie te voorkomen

Meneer De Groot klaagde er ten derde over dat het OM niets had gedaan om de publicatie in de Krant tegen te houden. Zijn advocaat had de dag voor publicatie contact gezocht met het OM. Hij had het OM laten weten dat meneer De Groot grote schade zou lijden als dit artikel, met deze uitlatingen van het OM, zou verschijnen. Hierbij had de advocaat erop gewezen dat niet alleen meneer De Groot zelf schade zou lijden, maar ook zijn nieuwe organisatie en de 150 jongeren waar meneer De Groot met zijn medewerkers zorg voor droeg. De advocaat wees het OM op de urgentie voor zijn cliënt en vroeg om actie.

Het OM heeft niet de actie ondernomen waar meneer De Groot's advocaat om had gevraagd. Meneer De Groot neemt dit het OM zeer kwalijk. Hij vindt dat van het OM verwacht had mogen worden dat het zich had ingespannen om te voorkomen dat de uitlatingen op deze manier in de krant zouden komen. Dit omdat de publicatie volgens hem uitsluitend het gevolg was van de handelwijze van het OM, waarbij het OM een volstrekt onjuiste brief had geschreven. Bovendien had zijn advocaat het OM nog gewezen op de aanstaande publicatie en de schadelijke gevolgen daarvan. Het OM wist dus dat er een zeer negatieve publicatie aan zat te komen die meneer De Groot enorme schade zou toebrengen, en het OM heeft dat gewoon laten gebeuren, zegt meneer De Groot.

Welke reactie komt er op de klacht?

De klacht over de brief aan de aangeefster

De klacht dat het OM in de brief zonder enig voorbehoud stellingen innam en verwijten aan meneer De Groot maakte, vond het OM ongegrond. Het OM gaf in zijn reactie aan dat dit soort sepotbrieven bedoeld zijn om aan (vermeende) slachtoffers en/of aangevers uit te leggen waarom het OM geen mogelijkheid ziet om verder onderzoek te doen of te vervolgen. Hierbij gaat het OM in op de stellingen zoals die door het (vermeende) slachtoffer/de aangever zijn gepresenteerd, *"met inachtneming van het verhaal en het gevoel van deze betrokkenen"*. Volgens het OM doet *"het gebruik van teveel nuancerende termen"* dit laatste doel teniet. Met nuancerende termen bedoelt het OM woorden die duidelijk maken dat een stelling gebaseerd is op het verhaal van het slachtoffer, en dat het geen stelling van het OM is.

Het OM schreef verder dat er wel *"enige nuance en context blijkt"* uit de brief. Zinnen als: *"in de stukken komt ontegenzeggelijk naar voren (...)"* en *"Op basis van het verhaal van (...)"* laten volgens het OM zien dat het in de brief ingaat op de stellingen van de aangeefster en het vermeende slachtoffer. *"Het betekent niet dat ze als vaststaande feiten worden aangenomen of gepresenteerd"*, zo schreef het OM.

Het OM gaf verder aan dat dit soort brieven zich er naar hun aard en inhoud niet voor leent om te worden gedeeld buiten de directe kring van betrokkenen. Dat was in dit geval ook expliciet aan de aangeefster bekend gemaakt. Volgens het OM had de aangeefster tegenover de politie aangegeven dat zij de zaak verder zou laten rusten. Maar zij heeft de brief, of delen uit de brief, toch met de Krant gedeeld. Volgens het OM zijn in het artikel in de Krant de nuance en de context van de brief verloren gegaan. Het OM gaf aan deze gang van zaken erg te betreuren, maar niet anders te kunnen dan de klacht ongegrond te verklaren.

De klacht over de sepotcode

Het OM heeft het verzoek van meneer De Groot om sepotcode 01 te krijgen, ingewilligd. Het OM gaf aan dat de verdenking was komen te vervallen naar aanleiding van de verklaring van het vermeende slachtoffer. Omdat de verdenking naar aanleiding van haar verhaal was komen te vervallen, en de aangifte op haar verhaal was gebaseerd, vond het OM sepotcode 01 te rechtvaardigen.

Het OM stuurde meneer De Groot een nieuwe sepotbrief. Ook dit was een kort, standaard bericht. In de brief deelt het OM mee dat het een proces-verbaal had ontvangen waarin meneer De Groot als verdachte was aangemerkt. Maar dat hij had besloten om hem niet te vervolgen met als reden dat meneer De Groot ten

onrechte als verdachte was aangemerkt. Verder valt te lezen dat de beslissing gaat over een *"proces-verbaal van Politie (...), ter zake van: Sr. 248a gepleegd 01 januari 2014 te (...), Sr 249 gepleegd 01 januari 2014 te (...)*.

De klacht over de inspanning van het OM om de onjuiste publicatie te voorkomen

Het OM verklaarde deze klacht ongegrond. Het OM liet weten dat zijn persvoorlichter desgevraagd aan de Krant had aangegeven dat de parafrases uit het voorgenomen artikel niet afkomstig waren van een woordvoerder van het OM, maar uit een brief die eigenlijk alleen voor de aangeefster of het slachtoffer was bedoeld. En dus niet voor publicatie. Het OM schreef verder dat het zeer terughoudend had gereageerd naar de pers, ook ten aanzien van de afdoening van de aangifte.

Het OM vond dat er niet meer van hem verwacht kon worden. Het OM gaf aan dat het in verband met de persvrijheid niet de macht heeft om de publicatie van artikelen tegen te houden of om de inhoud daarvan te beïnvloeden. De aangeefster heeft de brief, of delen ervan, met de Krant gedeeld. Daar was de brief niet voor bedoeld, en dit heeft het OM ook tegen de aangeefster gezegd. Dat zij dit toch heeft gedaan, kan het OM niet worden verweten.

Wat was de klacht bij de Nationale ombudsman?

De klacht over de brief aan de aangeefster

Meneer De Groot is het oneens met het oordeel van het OM over zijn klacht over de brief. Hij vindt de uitleg van het OM onbevredigend. Het OM stelt dat het doel om *"het gevoel en het verhaal van betrokkenen in acht te nemen"*, teniet wordt gedaan door *"het gebruik van teveel nuancerende termen"*. Meneer De Groot vindt het absoluut niet kunnen dat het OM dit doel zodanig voorop zet dat het daarvoor bereid is om in een brief dit soort zware verwijten aan het adres van de beschuldigde te maken, zonder enig onderzoek te hebben gedaan en hoor- en wederhoor te hebben toegepast. Hiermee maakt het OM de belangen van een onschuldige (hij is immers niet veroordeeld) volkomen ondergeschikt aan het belang van een aangever/slachtoffer, vindt meneer De Groot.

Meneer De Groot vindt het opvallend dat het OM zich beroept op de woorden: *"in de stukken komt ontegenzeggelijk naar voren"*. Het woord ontegenzeggelijk betekent juist dat iets niet tegengesproken kan worden, evident is, en niet voor discussie vatbaar. Juist door onder andere deze zin en het woord *"ontegenzeggelijk"* wekt het OM volgens meneer De Groot de suggestie dat het conclusies trekt over het bestaan van de seksuele relatie. Meneer De Groot blijft er bij dat uit de brief als geheel niet duidelijk blijkt dat het OM daar nu juist geen conclusies over heeft getrokken en hem ook geen verwijten maakt. Op teveel plekken in de brief ontbreekt volgens meneer De Groot het voorbehoud 'als uw verhaal waar is' (of iets van die strekking). Daardoor leest de brief alsof het OM daarin wel stellingen inneemt, aldus meneer De Groot.

De klacht over de inspanning van het OM om de negatieve gevolgen van de brief te ondervangen

Meneer De Groot blijft ook bij zijn klacht dat het OM iets had moeten doen om de publicatie van het krantenartikel tegen te houden. Of om de publicatie in ieder geval minder schadelijk te maken door beter commentaar te geven bij de brief. Maar het OM heeft niets gedaan met zijn verzoek. Uit de klachtafhandeling van het OM maakt meneer De Groot op dat de Krant nog navraag heeft gedaan bij het OM en dat het OM heeft bevestigd dat de parafrases uit de brief afkomstig waren. Dat het OM *wel* heeft bevestigd dat de parafrases van hem afkomstig waren, maar daarbij *niet* heeft aangegeven dat dit geen feiten zijn die het OM had vastgesteld, vindt meneer De Groot een onbegrijpelijke en onbehoorlijke gang van zaken.

Het OM stelt dat het niet de macht heeft om publicatie van artikelen tegen te gaan of te voorkomen. Maar hier gaat het volgens meneer De Groot niet om. Het is natuurlijk de verantwoordelijkheid van een journalist om te bepalen welke artikelen hij schrijft, maar het is de verantwoordelijkheid van het OM om te voorkomen dat journalisten dit doen op basis van onjuiste en onvolledige informatie afkomstig van het OM, zo vindt meneer

De Groot. En daarvan was volgens meneer De Groot in dit geval sprake. Meneer De Groot vindt daarom dat het op de weg van het OM had gelegen om er alles aan te doen om de negatieve publicatie te voorkomen.

Meneer De Groot vertelt verder dat het hem had geholpen als het OM nog een brief aan hem persoonlijk had geschreven waarin het OM duidelijkheid had geschapen over hoe de brief nu eigenlijk was bedoeld. Een brief waarin het OM heel duidelijk maakt dat het géén conclusies had getrokken over het bestaan van de seksuele relatie, en dat het in de brief aan de aangeefster niet had bedoeld om feiten te presenteren. Meneer De Groot klaagt erover dat het OM ook dit niet heeft gedaan, terwijl het op die manier ook al wat van de negatieve gevolgen van de brief had kunnen helpen ondervangen. Want dan had hij iets in handen gehad om aan mensen te laten zien wanneer zij hem confronteerden met het krantenartikel.

Hoe is de klachtbehandeling door de Nationale ombudsman verlopen?

Een medewerker van de Nationale ombudsman heeft telefonisch contact gehad met meneer De Groot om zijn klacht te bespreken. In dat contact heeft meneer De Groot aangegeven dat het hem nog steeds enorm zou helpen als het OM iets zou doen om de negatieve gevolgen van het krantenartikel te beperken. Want het artikel blijft hem achtervolgen. De Krant had bovendien inmiddels nog een artikel gepubliceerd waarin de brief van het OM weer werd geparafraseerd. Ook dat artikel leidde weer tot een storm van reacties en vragen aan meneer De Groot. Meneer De Groot vertelde de medewerker van de ombudsman dat mensen, zowel in zijn privé als professionele omgeving, blijven refereren aan wat er in de Krant staat over de conclusies van het OM. In de professionele sfeer leidde het onder andere tot veel vragen en twijfels bij ouders die hun kinderen onderbrachten bij de welzijnsorganisatie van meneer De Groot. Meneer De Groot vertelde dat hij mensen wel kan laten zien dat het OM hem sepotcode 01 heeft gegeven en dat het OM dus heeft geconcludeerd dat hij ten onrechte als verdachte is aangemerkt, maar dat zij dan toch met vragen blijven zitten. Dit omdat zij ook in de Krant lezen dat het OM wél heeft geconcludeerd dat meneer De Groot een seksuele relatie was aangegaan met een minderjarige. Meneer de Groot vertelde dat mensen tegen hem zeggen dat ze niet begrijpen hoe zij de uitlatingen van het OM in de krant moeten rijmen met een sepotcode 01.

Meneer de Groot gaf bij de ombudsman aan dat hij er het meest mee geholpen zou zijn als het OM toch nog verduidelijking zou kunnen geven in zijn communicatie naar buiten en/of richting De Krant. Hiernaast liet hij weten er ook nog steeds enorm mee geholpen te zijn als het OM hem een uitgebreidere brief zou schrijven waarin het de brief aan de aangeefster en het oordeel over de strafzaak verduidelijkt. Op 11 februari 2022 heeft de medewerker van de ombudsman dit verzoek per e-mail aan het OM voorgelegd en gevraagd of het OM bereid was om (één van) deze stappen te zetten. Het OM liet daarop weten dit niet te zijn. Het OM bleef erbij dat er voldoende "nuance" in de brief zat. En dat niet van het OM verwacht kon worden om iets richting de pers te doen omdat het de aangeefster was die media-aandacht had gezocht.

Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht?

De Nationale ombudsman heeft vervolgens een onderzoek gedaan op basis van de volgende klachtenformulering:

Er is aangifte gedaan tegen meneer De Groot van seksuele verleiding van een minderjarige. Meneer De Groot klaagt ten eerste over de inhoud van de brief die het OM aan de aangeefster heeft verstuurd. Ten tweede klaagt meneer De Groot erover dat het OM te weinig heeft gedaan om de nadelige gevolgen van die brief voor hem te ondervangen.

De ombudsman heeft de brief aan de aangeefster gelezen. Medewerkers van de ombudsman hebben mondeling informatie ingewonnen bij de officier van justitie (OvJ) die verantwoordelijk was voor de sepotbeslissing en de brief aan de aangeefster. Ook heeft een medewerker van de ombudsman mondeling informatie ingewonnen bij de persvoorlichter die betrokken was bij de gebeurtenissen waarover de klacht

gaat en bij de persofficier van justitie van het betrokken parket. Hiernaast heeft de ombudsman schriftelijk vragen gesteld aan het OM en het OM verzocht om op de klacht te reageren.

Wat staat er in de brief?

Hieronder volgt een verkorte weergave van wat er in de brief aan de aangeefster staat.

Het OM schrijft dat het, in aanvulling op de ontvangen aangifte, de politie heeft verzocht om het slachtoffer te horen. Het OM geeft aan dat het daarna de "voornoemde stukken" heeft bekeken en besproken. Dan gaat het OM onder het kopje "Artikelen" in op de vraag welke "strafrechtelijke zedenverwijten" gemaakt kunnen worden. Vervolgens gaat het OM verder met het kopje "Aangifte" en schrijft:

"In de stukken komt ontegenzeggelijk naar voren dat het contact tussen xx en meneer De Groot via Voor iedereen⁸ is ontstaan, dat er vervolgens een seksuele relatie tussen beiden is ontstaan en dat xx dit in elk geval achteraf als zeer onplezierig en zelfs traumatiserend heeft ervaren. Daarbij lijkt tevens naar voren te komen dat verdachte xx lijkt te hebben ingepalmd, (...). Dit is echter nog niet voldoende voor een verdenking ex artikel 248a of 249 Wetboek van Strafrecht."

Het OM legt vervolgens uit waarom en schrijft: *"Voor artikel 248a Wetboek van Strafrecht moet er sprake zijn van misbruik van uit feitelijke verhoudingen voortvloeiend overwicht. (...) De laakbaarheid van het handelen van meneer De Groot zit meer in de onprofessionaliteit om als coördinator met een, jonge, vrijwilligster een relatie aan te gaan en hoe hij in die relatie ten opzichte van xx heeft gehandeld, dan dat er sprake is geweest van misbruik om zijn positie ten aanzien van xx om tot een relatie te komen. Dat is heel onprofessioneel en laakbaar, maar nog niet strafbaar."*

Ook de situatie zoals bedoeld in artikel 249 Wetboek van Strafrecht lijkt niet aan de orde, (...). De seksuele relatie tussen beiden ving zoals gezegd pas aan na afronding van de stage, toen xx als vrijwilliger werkte. (...).

Op basis van het verhaal van xx heeft het er alle schijn van dat zij vrijwillig een seksuele relatie met verdachte is aangegaan, die op enig moment een ongezonde wending heeft genomen (...). Het aangaan en verloop van deze relatie kan vanuit meneer De Groots positie als coördinator van de vrijwilligers als zeer onprofessioneel en moreel verwerpelijk worden bestempeld, en alle redenen geven voor de genomen arbeidsrechtelijke stappen. Er is echter vanuit strafrechtelijk oogpunt meer nodig (...)."

Welke informatie gaven de betrokken ambtenaren?

Informatie van de officier van justitie

Over het onderzoek naar de aangifte

De OvJ bevestigde dat het OM in deze zaak niet veel heeft vastgesteld. Er is slechts beperkt onderzoek gedaan. De eerste stap die na ontvangst van de aangifte is gezet, was het horen van het slachtoffer (door de politie). Voor het OM vormt in dit type zaak het verhaal van het slachtoffer de basis vanuit waar het verder gaat. Na het horen van het slachtoffer beoordeelt het OM of dit verhaal een verdenking van een strafbaar feit oplevert. Soms kan het OM op basis van het verhaal van het slachtoffer al vaststellen dat dit niet voldoende (meer) is voor zo'n verdenking. In zo'n geval heeft het OM geen redenen, en feitelijk ook geen grondslag, voor nader strafrechtelijk onderzoek. Het OM doet dat dan ook niet. Het OM onderzoekt dan dus ook niet of het verhaal van het slachtoffer wel of niet waar is.

Het bovenstaande was aan de hand bij de aangifte waarover de klacht gaat. De vrijwilligster is gehoord maar het OM heeft verder niet onderzocht of haar verhaal waar is. Het OM stelde op basis van dit verhaal al vast dat dit niet voldoende meer was voor de verdenking van een strafbaar feit.

⁸ Ook hier worden de fictieve namen (meneer De Groot en Voor iedereen) gebruikt. In plaats van de naam van de vrijwilligster staat er 'xx'.

Over de inhoud van de brief en de gekozen bewoordingen

De OvJ lichtte toe dat het bij zedenzaken gebruikelijk is om bij de sepotbeslissing aan het slachtoffer "een wat uitgebreidere brief op maat" te schrijven dan bij veel andere zaken. Dit vanwege het gevoelige karakter van zedenzaken. Het OM wil in zo'n 'slachtofferbrief' niet alleen de juridische duiding van de sepotbeslissing uitleggen, maar ook tegemoetkomen aan de gevoelens van het slachtoffer. Het OM wil erkenning geven voor het gevoel van het slachtoffer en dit afzetten tegen wat het OM juridisch gezien nodig heeft voor de vervolging in de zaak. Een slachtofferbrief heeft dus niet als doel om een totaaloverzicht te bieden van bewijs in een zaak, maar in zo'n brief geeft het OM aan wat er op basis van het verhaal van het slachtoffer naar voren komt.

De OvJ gaf aan dat dit is wat zij ook in de betreffende brief heeft gedaan. De boodschap was: ook al is dat wat er volgens u is gebeurd misschien heel verkeerd of kwalijk, dat maakt het nog niet strafrechtelijk verwijtbaar. De medewerkers van de ombudsman hebben de OvJ gevraagd naar de achtergrond van kwalificaties zoals "Het aangaan en verloop van deze relatie ... als zeer onprofessioneel en moreel verwerpelijk kan worden bestempeld" en "de laakbaarheid van het handelen van meneer De Groot zit meer in ...". De OvJ geeft hierover aan dat dat soort kwalificaties duidingen zijn van wat zij terugzag in de verklaring van het slachtoffer. Het zijn vertalingen van haar van wat er uit de aangifte en uit het horen van het vermeende slachtoffer naar voren kwam. Hiermee probeerde zij te laten zien: "Ik hoor wat jullie zeggen en hoe jullie het duiden, maar voor strafbaarheid en nader strafrechtelijk onderzoek is meer nodig."

In reactie op meneer De Groots klacht dat de brief anders overkomt dan is bedoeld

De OvJ gaf aan dat de brief echt voor de aangeefster was bedoeld. Hij was nadrukkelijk niet voor de media bedoeld. De OvJ heeft niet eerder meegemaakt dat een aangever of slachtoffer op basis van een slachtofferbrief media-aandacht zoekt. De OvJ zei verder dat het OM wil voorkomen dat het alleen maar hele korte slachtofferbrieven gaat sturen om dit risico te vermijden. De brief wordt er volgens haar niet leesbaarder op als het OM bij elke zin iets schrijft in de trant van "op basis van het verhaal van" of "volgens u...". Maar de zinsneden uit de brief moeten wel worden gezien binnen de context van de brief in z'n geheel. Die context is dat de OvJ aangeeft wat het beeld was op basis van het verhaal van het slachtoffer.

Bij de beoordeling van de zaak was de OvJ nog niet volledig op de hoogte van de gehele dynamiek die op de achtergrond speelde. Ze was zich ook niet bewust van eerdere media-aandacht voor de zaak. Voor de juridische duiding die zij moet geven, is dat eigenlijk ook niet van belang. Als ze zich aan de voorkant bewust was geweest van de mogelijkheid dat er met de brief aan de haal zou kunnen worden gegaan, dan was ze misschien in de brief dichterbij de woorden van het vermeende slachtoffer gebleven en had ze misschien haar woorden "genuanceerder" gekozen.

Informatie van de persofficier en de persvoorlichter van het OM

Ook de persofficier en persvoorlichter van het betrokken parket (de persmedewerkers) zijn mondeling bevraagd door een medewerker van de ombudsman. Zij zijn gevraagd naar de manieren waarop het OM normaal gesproken communiceert over strafzaken en naar de overwegingen die daarbij een rol spelen. Ook is hen gevraagd hoe het contact tussen het OM en de Krant in dit geval precies was verlopen. Ten slotte is hen gevraagd om een toelichting op de keuzes die het OM heeft gemaakt bij de communicatie over deze zaak en de informatieverstrekking aan de Krant, waaronder de keuze om niet van tevoren bij de Krant aan te geven dat er 'onjuiste informatie' stond in het te publiceren artikel.

Algemene werkwijze bij het communiceren over strafzaken

De persmedewerkers lichtten toe dat het communicatiewerk een reactieve en een actieve kant heeft. De reactieve kant van het werk is het beantwoorden van vragen die journalisten stellen. Daarnaast doet het OM actief aan communicatie. Het basiskanaal daarvoor is de website van het OM. Voor de actieve communicatie beoordelen de persmedewerkers welke onderwerpen belangrijk zijn om als OM over te communiceren. Maatschappelijke onrust kan een reden zijn om actief te communiceren over een zaak. Een andere reden kan zijn dat er al media-aandacht is (geweest) voor een zaak. Bij zaken waarin het OM zelf niet van plan was om aan communicatie te doen, kan het voorkomen dat berichtgeving in de media het OM toch doet besluiten om er wel actief over te communiceren. De persofficier lichtte hierover toe dat het OM dit soms doet wanneer het onjuistheden tegenkomt in de media. Dan kan het zijn dat het OM, in zaken waarin het normaal gesproken niet aan communicatie zou doen, denkt: *"nu we dit lezen moeten we het toch wel rechtzetten."* De persofficier benadrukt dat het dan wel echt om onjuistheden moet gaan. De basis voor de communicatie door het OM volgt uit de Aanwijzing voorlichting opsporing en vervolging. Deze aanwijzing biedt het kader voor communicatie door het OM.

In zedenzaken gebeurt het niet vaak dat het parket actief communiceert. Dit doet de persafdeling alleen wanneer ze een zaak zodanig ernstig vindt dat dit toch nodig is. Dit kan bijvoorbeeld zo zijn in een misbruikzaak waarbij meerdere kinderen op een school het slachtoffer zijn en waarbij de maatschappij schreeuwt om een standpunt van het OM. Maar bij meer 'particuliere zaken' communiceert het OM niet snel. Dit omdat er bij zedenzaken allerlei gevoeligheden spelen en het OM de privacy van de betrokkenen wil beschermen. De persofficier gaf aan dat daarbij ook meespeelt dat een deel van de burgers, wanneer zij van zedenzaken horen, de behoefte kan voelen om "voor eigen rechter te spelen". En om zelf te laten weten hoe kwalijk zij het vinden dat iemand iets heeft gedaan. Ook om deze reden geeft het OM doorgaans zo *"min mogelijk richtbaarheid"* aan zedenzaken.

Het contact tussen het OM en de Krant in deze zaak

De persvoorlichter van het OM heeft voor publicatie van het artikel contact gehad met de Krant. Hij vertelde hierover dat de Krant het OM na de beslissing om te seponeren om een reactie vroeg. Hij gaf daarop een reactie (zie pagina 14, het laatste citaat uit de krant, de reactie van 'de woordvoerder').

De persvoorlichter gaf aan dat hij wist dat de Krant ook de brief aan de aangeefster had gekregen. De aangeefster had hem hierover gebeld. In dat contact heeft hij tegen haar gezegd dat de brief in principe niet voor de Krant was bedoeld en dat het haar verantwoordelijkheid was als zij de brief deelde. De persvoorlichter vertelde verder dat hij nog informeel contact heeft gezocht met de journalist in kwestie. Tegen hem heeft hij gezegd dat hij graag wilde dat de Krant in het artikel een duidelijk onderscheid zou maken tussen het officiële media-standpunt van het OM en de informatie die de Krant van de Belangenvereniging zou ontvangen.

De persvoorlichter verklaarde dat de Krant het te publiceren artikel op 5 mei 2021 met het OM heeft gedeeld. Hij heeft het toen ingezien. Hij vond niet dat de Krant in dat artikel een duidelijk onderscheid maakte tussen het media-standpunt van het OM en de informatie die de Krant van de Belangenvereniging had ontvangen. In die versie leek het er volgens de persvoorlichter op alsof hij de zinnen uit de brief had gezegd. Hij heeft toen bij de Krant aangegeven dat zijn reactie de reactie van het OM was en dat alles wat de Krant daarnaast ontving niet voor rekening van het OM kwam. Hij heeft de Krant gevraagd om dat onderscheid goed aan te brengen. Hierna heeft de journalist van de Krant het artikel aangepast. De persvoorlichter ontving op 6 mei 2021 een link naar het artikel. Hij vond dat het door hem gevraagde onderscheid daarin goed was aangebracht.

Toelichting op communicatiekeuzes voor de publicatie van het artikel in de Krant

De persvoorlichter gaf aan dat hij voor het voldongen feit stond dat het OM een brief had geschreven. Die brief had niets te maken met de media-aanpak van het OM in de zaak. Hij vond die brief ook niet relevant

voor zijn reactie richting de Krant. Vanuit de persafdeling had het OM een eigen toelichting gegeven. In zijn contact met de journalist heeft hij er op dat moment niet mee te maken dat er nog correspondentie is tussen het OM en de aangever.

De persmedewerkers verklaarden verder dat zij het niet aan het OM vonden om de Krant te vragen om aanpassingen te maken in hoe de krant berichtte over de brief. De reden daarvoor is dat zij niet vonden dat er echt onjuistheden in de Krant stonden en dat het daarom niet aan het OM was om 'in te grijpen'. De Krant had passages genomen uit een brief van het OM. Deze passages stonden ook in de brief, maar passen in een context die breder ligt. Het OM kan ingrijpen bij artikelen, maar dan moet het wel echt gaan om onjuistheden, verklaarde de persofficier, *"en niet alleen om onvolledigheden of onzorgvuldigheden"*. De persmedewerkers gaven aan dat zij *wel* iets hadden kunnen zeggen als er dingen in de Krant waren gekomen die niet in de brief hadden gestaan. Maar als een krant *"plukjes uit een brief pakt"*, dan is dat de *journalistieke vrijheid*." De persofficier gaf hierover aan:

"Wij krijgen wel vaker conceptartikelen en dan wordt gezegd: 'je mag het alleen maar aangeven als er dingen echt niet zijn gezegd of als er dingen onjuist zijn.' Maar daar waar het gaat om een sausje dat erover heengaat of een waardering van zaken die anders is, dan is dat toch echt aan de journalist. Het feit is dat die brief er lag en dat daar een paar zinnen in staan en daarmee is het juist de basis voor het artikel in de Krant. Daarom vind ik de kwalificatie onjuist niet zo passen hierbij."

De persvoorlichter gaf verder aan dat hij zijn rol 'zuiver' wil houden. Hij vindt niet dat het aan hem is om in een mediacontact *"wijzigingen aan te brengen in een brief die het OM heeft verstuurd"* maar wil het puur houden bij zijn eigen uitspraken richting de media. Hij vindt het zuiver om de verantwoordelijkheid over hoe een krant over een brief schrijft, bij de journalist te houden.

Toelichting op communicatiekeuzes na de publicatie van het artikel in de Krant

De persvoorlichter lichtte toe dat hij het artikel voor publicatie al had gelezen. Hij zag toen dat zijn reactie goed was weergegeven. En dat er zinnen uit de brief geciteerd zouden worden, wist hij al. Voor hem was het dus eigenlijk afgedaan. Hij gaf verder aan dat er weinig maatschappelijke onrust was over de zaak. Als er signalen waren geweest dat er sprake was van grote onrust die zou kunnen leiden tot incidenten, dan had dat het OM aanleiding kunnen geven om wel communicatie in te zetten. Maar dat was niet het geval. Ook gaat het om een zedenzaak. Volgens de persofficier had niemand er belang bij om er nog meer aandacht aan te besteden.

De persmedewerkers gaven ook nog aan dat zij het heel betreuenswaardig vinden dat de brief is gedeeld. Ze vinden het verschrikkelijk voor meneer De Groot. Reflecterend op wat er is gebeurd, zei de persvoorlichter dat, als hij had geweten wat de effecten waren van het delen van de brief, hij nog meer had kunnen benadrukken dat de brief daar niet voor was bedoeld. De persofficier gaf aan dat het OM achteraf gezien misschien een bericht had kunnen plaatsen in reactie op het artikel in de Krant. Met daarin iets van: *"er is geciteerd uit een brief en die citaten zijn uit de context geplaatst"*. Met de wetenschap van nu had het OM dat misschien wel gedaan, maar dat weet ze niet zeker. De persmedewerkers zeiden wel dat dit had betekend dat het wel weer groter was geworden en dat het misschien nog meer schadelijke gevolgen had gehad.

Wat is het standpunt van het OM?

De ombudsman heeft het College van Procureurs-Generaal schriftelijk gevraagd om het standpunt van het OM te geven over verschillende klachtpunten, allereerst over de brief. Daarover stelt het OM: *"De brief is enkel en alleen opgesteld voor aangeefster/slachtoffer en is nadrukkelijk niet bedoeld voor anderen. Het is onmogelijk om rekening te houden met eventueel verschillende wijzen waarop personen die niet bij de zaak betrokken zijn de boodschap zouden kunnen interpreteren, en tevens onnodig omdat deze personen de brief niet behoren te lezen."*

Over wat er van het OM mag worden verwacht op het moment dat het conceptartikel wordt voorgelegd, verwijst het OM naar wat de persmedewerkers daarover hebben gezegd. Het OM geeft aan dat de wijze waarop de Krant is omgegaan met de door de aangeefster verstrekte brief valt onder de journalistieke vrijheid. Voor toelichting daarop verwijst het OM naar de verklaring van de betrokken persmedewerkers. Het OM geeft daarbij aan dat de informatie uit de Krant niet onjuist is omdat deze is overgenomen uit de brief.

Over zijn aandeel in het geheel stelt het OM: *"De brief is, in strijd met de expliciet geuite wens van het OM, door aangeefster gedeeld met de Krant. De journalist/de Krant is verantwoordelijk voor de wijze waarop in de media uit de brief is geciteerd. Het OM kan en wil geen verantwoordelijkheid nemen voor deze gang van zaken omdat dit de taak van het OM die ziet op de bejegening van slachtoffers, onder druk zou zetten."*

Over waarom het OM meneer De Groot geen brief heeft geschreven waarin het een uitgebreidere toelichting had gegeven op de strafzaak en waarin het had verduidelijkt dat het OM niets had vastgesteld over het bestaan van een seksuele relatie, geeft het OM aan dat dit af te leiden valt uit zijn toelichting in de klachtafhandeling. Het staat daar weliswaar niet expliciet in benoemd, maar het blijkt wel uit wat het OM daarin schrijft over zijn keuze voor een sepotcode 01.

In reactie op de vraag van de ombudsman of het OM er bezwaar tegen heeft om alsnog een stap richting de media te zetten, geeft het OM aan dat het geen aanleiding ziet om actief de media te benaderen. Dit omdat de inhoud van de eerdere berichten in de visie van het OM niet voor de media bestemd waren *"en het OM geen behoefte heeft daarop te reageren in de media."* Het OM geeft ook aan te betwijfelen of hernieuwde aandacht in de media in het belang van de betrokken personen is.